

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Most 21. 5. 2012
Č. j.: SRS 020357/2012

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 8 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 14. 5. - 20. 5. 2012

1. Počasí

Stejně, jako v období předchozím, tak i v období 14. 5. až 20. 5. panovalo proměnlivé a chladné počasí s polojasnou až zataženou oblohou a občasnými srážkami. Denní teploty se pohybovaly od 10 do 16 °C a noční klesaly pod 5 °C, místy i pod bod mrazu (Děčín, Žatec a Semilsko -1; Česká Lípa a Louny -2 a Doksany -5 °C). Srážková činnost byla v tomto údobí opět minimální. Převážně se jednalo o místní přeháňky, přičemž jejich celkový úhrn v období činil v České Lípě a Litoměřicích 2mm, v Děčíně, Jirkově a Semilech 1mm, v Lounech 20 mm a na Žatecku 4 mm. Místy se vyskytly i kroupy (Most, Žatecko /Drahonice, Lužec/, 16. 5.). V nejvyšších polohách Krkonoš poletovaly sněhové vločky a jsou zde ještě místa pokrytá sněhem. Po celou dobu od severu a severozápadu foukal čerstvý vítr. Koncem období se oblačnost začala postupně protrhávat až na zcela jasno. Denní teploty vystupovaly nad 20 °C (na Semilsku byly zaznamenány teploty i kolem 27 °C), avšak noční byly i nadále velmi nízké a v příhodných polohách (mrazové kotliny) klesly 18. 5. pod 0 °C (Litoměřicko, Volanec na Semilsku, -4 °C a Jizerka, -8 °C), takže způsobily značné škody na pěstovaných rostlinách.

Vzhledem k poměrně dlouho trvajícímu a významnému deficitu zásobní vláh v půdě, byly i tentokrát malé úhrny srážek přínosem, avšak riziko ohrožení suchem se nikterak podstatně nezměnilo. Podle ČHMÚ – Monitoring zemědělského sucha, (14. 5.) bylo riziko ohrožení suchem vyhodnoceno jako **malé** již jen v oblasti Krkonoš. Jako **mírné** bylo posouzeno v okrese Chomutov, v horské části okresu Ústí nad Labem, ve Šluknovském výběžku a ve střední části Liberecka a Semilsku. Oblast **středně velkého** rizika ohrožení suchem pak zahrnuje převážnou část okresů Česká Lípa, Děčín, Most, Ústí nad Labem, jihozápadní část okresu Louny a horskou část okresu Teplice. **Velké** je pak toto riziko v celém okrese Litoměřice, v převážné (východní) části okresu Louny, částečně i v jihovýchodní části okresu Most a v jižních částech okresů Liberec a Semily.

ČHMÚ - Riziko ohrožení suchem pro území ČR. Vymezuje pět stupňů ohrožení suchem: 1 - **malé**, 2 - **mírné**, 3 - **středně velké**, 4 - **velké**, 5 - **nejvyšší**. Čím je tento stupeň vyšší, tím je vyšší riziko ohrožení suchem. Výsledná mapa vzniká kompilací výsledků získaných ze tří metod hodnocení sucha: měřené vlhkosti půdy, vypočtené vláhové bilance a vypočtené bilance srážek a evapotranspirace. Aktualizace výsledné mapy se provádí 1x týdně v úterý.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Silné ochlazení s občasnými ranními mrazíky zpomalilo překotný růst plodin a rozšiřující se praskliny na povrchu půdy signalizují prohloubení vláhového deficitu. Lokální, avšak významné, poškození plodin **nedostatkem vláh** bylo zaznamenáno na písčitých půdách v oblasti Roudnice. Nízké teploty a **ranní mrazíky** se projevují na teplomilných

roślinách (kukuřice) žloutnutím a zpomalením růstu, nebo i popálením listové plochy (brambory, okrasné květiny a zelenina). Vliv nejsilnějších ranních mrazíků dosud nebyl všude vyhodnocen.

Na **Českolipsku, Děčínsku, Chomutovsku, Semilsku**, ale i jinde, jsou nadále aplikovány přípravky na ochranu rostlin v polních plodinách a v intenzivních sadech.

Na **Žatecku** probíhá intenzivní ošetření fungicidními přípravky proti houbovým chorobám obilovin; na chmelnicích je chmel z 90 % zavedený a teplomilné plodiny (slunečnice a kukuřice) jsou zasety.

Na **Semilsku** byla zahájena sklizeň píce na orné půdě i na TTP. Plně začala pastva hospodářských zvířat. V sadech mimo intenzivní chemickou aplikaci pesticidů probíhá také mulčování mezi řadami výsadb.

OBILNINY

Ve vztahu k předchozím pozorování bylo na **Českolipsku** zaznamenáno zpomalení růstu. Vzhledem k nedávnému ošetření porostů fungicidy a malé aktivitě živočišných škůdců při nízkých teplotách, byly výskyty sledovaných chorob a škůdců nulové až slabé. Na listech ozimých obilovin (Brniště 15. 5. a Kravaře 17. 5.) byly ojediněle pozorovány miny s larvami **vtalky (*Chromatomyia fuscata*)**.

Na většině lokalit **Lounska** jsou porosty obilnin zregenerované a zapojené. Porosty jsou pravidelně ošetřovány proti škodlivým organismům a přihnojovány minerálními hnojivy.

V okresech **Chomutov, Most a Teplice** pokračuje ošetřování proti plevelům a přihnojování jarních obilovin.

Na **Semilsku** jsou jařiny, na rozdíl od ozimů, více negativně ovlivněny **nedostatkem vláhy** a ani reakce na výživu není tak patrná jako u ozimů.

PŠENICE OZIMÁ (RF 30-43 BBCH, tj. začátek sloupkování: hlavní odnož i vedlejší odnože se zřetelně napřimují a počínají se prodlužovat, klas vzdálen od odnožovacího uzlu min. 1 cm až klas /lata/ se ve stéble posunuje vzhůru, pochva praporcového listu začíná duřet)

Ve vzorcích ze Semilsku (Volavec, 15. 5.), odeslaných do diagnostické laboratoře v Olomouci k analýze, nebyl potvrzen výskyt **Barely yellow dwarf virus (BYDV)** ani **Wheat dwarf mastrevirus (WDV)**.

Trásněnka obilná (*Thysanoptera sp.*) byla obecně zjištěna v okrese Litoměřice.

Obaleč obilný (*Cnephasia pumilana*) nebyl do této chvíle ve feromonových lapačích, instalovaných v okresech Chomutov (Droužkovice) a Litoměřice (Černiv a Chotiněves), uloven. Na Teplicku (Měrunice, 17. 5.) a Lovosicku (Černiv) však byl zaznamenán první výskyt larev.

Vyskytuje se ve škodlivém množství jen v některých letech a to jen lokálně v nejjižnějších částech republiky. Obvykle napadá jen okraje porostů. K plošnému napadení dochází jen při přemnožení a při větrném počasí v období migrace housenek. Housenky snižují výnos a znehodnocují zrna.

Pro monitorování škůdce lze použít feromonový lapač Deltastop CPP. V ČR není registrován proti obaleči obilnému žádný přípravek.

První výskyt **kohoutků (*Oulema spp.*)** byl zaznamenán na Semilsku (Mašov, 14. 5.). Slabý výskyt jejich dospělců byl pozorován na Lounsku (Chrastín, 17. 5.). První poškození listů žírem larev bylo zjištěno na Litoměřicku a první slabý výskyt larev a vajíček byl zaznamenán v okrese Děčín (Bynovec, 16. 5.). V oblasti Postoloprť (Lenešice, 16. 5.) a Žatce (Tuchořice, 16. 5.), pak byly pozorovány první výskyty larev **kohoutka černého (*Oulema melanopus*)** a **kohoutka modrého (*Oulema gallaeciana*)**.

Pozorování imág kohoutků se zahájí v případě, že předcházely 4 dny (nemusí následovat za sebou) s maximální denní teplotou vzduchu vyšší než 17 °C a současně byla dosažena suma efektivních teplot SET_(6,0) = 110 °C, od 1. 1. Další pozorování (vajíčka a larvy) se provede při dosažení hodnoty SET_(6,0) = 400 °C od 1. 1. Pozorování se po týdnu opakuje do doby zjištění 50 % vyvíhlých larev. Hodnotí se 100 odnoží na různých místech rovnoměrně rozložených v porostu (10 míst x 10 odnoží

rostoucích za sebou v řádku) a zjistí se průměrný počet vajíček, nebo larev na listech, nebo stéblu jedné odnože.

Ošetření se provádí při výskytu více než 0,6 vajíček a larev na 1 odnož.

Lokálně silné zaplevelení sveřepy (*Bromus sp.*) bylo zjištěno v oblasti Lovosic (Lukavec a Chotěšov). Všeobecně byl jejich výskyt zaregistrován i v okresech Most a Chomutov na krajích pozemků, u příkopů.

JEČMEN OZIMÝ (RF 49–61 BBCH, tj. špičky osin: osiny jsou viditelné nad ligulou praporcového listu až počátek květu: prvé prašníky viditelné)

Na Žatecku je rozdíl ve vývoji (odlišné růstové fáze) způsobeny různým stupněm **poškození mrazem**.

Vzorek ze Semilsku (Záhoří u Semil, 15. 5.), odeslaný do diagnostické laboratoře v Olomouci k analýze na přítomnost viróz Barely yellow dwarf virus (BYDV) a Wheat dwarf mastrevirus (WDV), byl shledán jako pozitivní.

Na Podbořansku (Lužec, 15. 5.) byl zjištěn první výskyt sít'ované a okrouhlé skvrnitosti ječmene (*Pyrenophora teres*).

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolínko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za prahovou hodnotu pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30% druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti sít'ovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

V okrese Česká Lípa (Brniště, 15. 5.) byl pozorován první výskyt mšice kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*).

V tomtéž okrese (Janovice, 17. 5.) byl pozorován první výskyt mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*).

Tato mšice se nachází především na stéblech a stopkách klasů. Při masovém výskytu způsobují všechny druhy mšic poškození rostlin sáním, přenosem viróz a vylučováním medovice. Největší škody působí v období kvetení a mléčné zralosti. V porostu se kontroluje 50 odnoží odebraných při průchodu porostem minimálně 20 metrů od okraje porostu.

Přímá ochrany aficidy a insekticidy je vhodná při výskytu 3 a více mšic na jednu kontrolovanou odnož v období konce metání.

ŽITO (RF 55 BBCH, tj. střed metání: báze ještě v pochvě)

Na Mostecku (Havraň, 17. 5.) byl instalován feromonový lapač na obaleče obilného (*Cnephasia pumisana*).

JEČMEN JARNÍ (RF 24-39 BBCH, tj. čtvrtá odnož viditelná až fáze jazýčku /liguly/: jazýček praporcového listu již viditelný, praporcový list plně rozvinutý)

V oblasti Žatce se stupeň růstové fáze různí podle data setí. V okresech Chomutov, Most a Teplice probíhá aplikace přípravků na ochranu proti plevelným rostlinám.

Vzorek světlých rostlin s nízkým vzrůstem z okresu Semily (Sekerkovy Loučky, 16. 5.) byl zaslán k rozboru do diagnostické laboratoře v Olomouci, kde byla zjištěna hád'átka (*Pratylenchus neglectus* a *Pratylenchus crenatus*) a to v počtu 85 jedinců na 100 g zeminy a alikvotním přepočtem v 15 g kořenů bylo zjištěno celkem 768 jedinců.

*Hád'átka rodu *Pratylenchus* se vyskytují často v druhové směsi, což stěžuje diagnostiku, ale i ochranu. Ta není vzhledem k polyfágnosti škůdců jednoduchá. Na shora uvedené druhy, lze doporučit zařazení řepy (cukrovku či krmnou), popř. ovsa a v budoucnu se v osevním postupu pokusit omezit pšenici a ječmen. Doporučováno bývá rovněž osetí pole aksamitníkem, který populaci hád'átka prokazatelně redukuje.*

Chemická ochrana je problematická.

Tentýž vzorek, analyzovaný na přítomnost viróz **Wheat dwarf mastrevirus (WDV)** a **Barely yellow dwarf virus (BYDV)**, byl shledán jako negativní.

Na Lounsku (Hřivčice, 17. 5.) byl pozorován slabý výskyt **hnědé skvrnitosti ječmene (Pyrenophora teres)**.

U infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčcích pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (síťování). U mladých listů bývá charakteristické síťování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější, a při silném napadení celý list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječné. V některých případech skvrny nemají charakteristické síťování. Může jít o specifickou formu patogena nebo o specifickou reakci odrůdy. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost.

Aplikace listových fungicidů přichází v úvahu při šíření choroby do vyšších listových pater. Nejspíše to bude již ve fázi 30 DC (vzpřimování porostu), obvykle kolem fáze 32-39 DC (2. kolínko až poslední list) výjimečně při počínajícím metání. Za hodnotu pro nasazení fungicidu lze považovat stav, kdy 20-30 % druhých až čtvrtých listů shora vykazuje napadení. Vzhledem k charakteru fungicidů povolených proti síťovité a okrouhlé skvrnitosti ječmene lze přitom počítat skvrny způsobené touto skvrnitostí a původcem spály ječmene.

Na Českolipsku (Holany, 17. 5.) byl pozorován první výskyt **mšice střemchové (Rhopalosiphum padi)**.

V okrese Litoměřice bylo zaznamenáno první poškození listů žírem larev **kohoutků (Oulema sp.)**. Velmi slabý výskyt jejich dospělců byl pozorován na Lounsku (Hřivčice, 17. 5.) a na Semilsku.

První slabé výskyty **kohoutka modrého (Oulema gallaeciana)** byly nalezeny v okrese Ústí nad Labem (Řehlovice, 15. 5.).

KUKUŘICE (RF 09-15 BBCH, tj. vzházení: koleoptile proniká nad povrch půdy až 5. list vyvinutý)

V oblasti Libochovic (Budyně nad Ohří) a v okrese Semily bylo pozorováno lokální poškození porostů **přízemním mrazem** (18. 5.), a to především v údolních polohách.

LUSKOVINY

HRÁCH SETÝ (RF 31-34 BBCH, tj. 1. internodium viditelné až 4. internodium viditelné)

Na Litoměřicku a Žatecku jsou porosty pro tuto chvíli bez výskytu chorob a škůdců.

Na Českolipsku (Brniště, 15. 5.) byl na listech pozorován ojedinělý výskyt okřídlených dospělců **mšice makové (Aphis fabae)**.

OLEJNINY

Teplé a slunečné počasí s minimem dešťových srážek omezilo výskyt některých škodlivých organismů (např. plísňě šedé), přispělo však k rozšíření škůdců, páchajících škody v době kvetení řepky.

ŘEPKA OZIMÁ (RF 65-69 BBCH, tj. plný květ: asi 50 % květů na hlavním stonku otevřených, první korunní plátky již opadávají až konec květu)

V okrese Litoměřice došlo k částečnému poškození mladých šešulí řepky, především na okrajích porostů, vlivem **nočních a ranních mrazíků**. Na některých polích Žatecka probíhá fungicidní ošetření, převážně v porostech, jež byly poškozeny mrazy. Na Semilsku jsou intenzivní porosty ošetřovány proti bílé hnilobě řepky.

Na Lounsku (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 17. 5.) byl pozorován slabý výskyt **mšice zelné (Brevicoryne brassicae)**.

Listy, květenství i šešule žloutnou, krouť se, zasychají a opadávají. Na spodní straně listů, na stoncích, květenstvích i na šešulích se vyskytují kolonie mšic. Hodnotí se po pěti rostlinách za sebou na 20 místech po obvodu porostu, celkem 100 rostlin.

Ošetří se porosty při napadení 10 a více procent plodenství 100 a více mšicemi (počet mšic se odhaduje). Napadení nedorostlých posledních šešulí se nebere v úvahu. Na velkých honech se doporučuje jen okrajové ošetření do hloubky, v níž napadení dosahuje uvedených prahových hodnot. Chemické ošetření je ekonomické nejpozději do 10 dnů po odkvětu. Později se mšice rozlétají, počet přirozených nepřátel mšic se zvyšuje a škody způsobené sáním mšic se již nedají odstranit.

V okrese Česká Lípa, po ošetření porostů insekticidy, znatelně klesly výskyty **bejlomorky kapustové (*Dasyneura brassicae*)**. V oblasti Žatce byl zaznamenán její slabý výskyt. Na Litoměřicku však nadále přetrvává její lokálně silný výskyt.

Drobný „komárek“ z čeledi bejlomorkovitých (Cecidomyiidae). Dospělci jsou 1,2-2 mm dlouzí, podobní drobným muškám. Mají dlouhé nohy i tykadla, tmavou hrud' porostlou šedými chloupky a načervenalý zadeček. Žlutobílé, beznohé a bezhlavé larvy dosahující délky 2 mm, sají na vnitřní stěně šešulí a na nezralých semenech. V okrajových částech porostů může bejlomorka kapustová spolu s krytonoscem šešulovým způsobit v některých letech až 50 % ztráty na výnosech. Uvnitř porostů nebývají ztráty vyšší než 10 %. Semena se scvrkávají a zasychají. Šešule jsou před začátkem zrání nažloutlé a zduřelé. Škodlivost se zvyšuje vypadáváním zdravých semen z předčasně puklých šešulí. Nejvíce jsou poškozovány okrajové části pozemků do hloubky 25-50 m.

Škodlivý výskyt je udáván při výskytu více jak 0,25 dospělce na jednu rostlinu. Chemickou ochranu je vhodné sloučit s ochranou proti krytonosci šešulovému.

Na Lounsku (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 17. 5.) a na Žatecku byl pozorován slabý výskyt **blýskáčka řepkového (*Meligethes aeneus*)**.

Pozorování imág blýskáčka řepkového ve vrcholových květenstvích se provádí 1x týdně od dosažené teploty 9 °C do počátku květu řepky. Kontroluje se květenství 50 rostlin (10 míst x 5 květenství). **Ošetření se doporučuje při překročení prahu škodlivosti, při výskytu více než 300 brouků na vrcholových květenstvích 100 rostlin.**

V okrese Česká Lípa, po ošetření porostů insekticidy, klesl výskyt **krytonosce šešulového (*Ceutorhynchus obstrictus*)** pod hranici škodlivosti. Jeho slabý výskyt byl zaznamenán na Lounsku (Hřivčice – pozorovací body Débeř a PB Pátecký les, 17. 5.), Semilsku (Mašov, 14. 5.) a Žatecku. Larvy v různém stadiu vývoje byly v šešulích zjištěny v oblasti Libochovic (Budyně nad Ohří) a Lovosic (Chodovice).

Pozorování krytonosce šešulového se provádí na protilehlých stranách honu (bloku) ve vzdálenosti 5 m od okraje porostu, kde se vždy namátkově vybere a prohlédne, rovnoběžně s okrajem, 25 rostlin (vždy po deseti krocích 1 rostlina) a to v době mezi 9,00 a 11,00 nebo 16,00 a 18,00 hod. ve dnech, kdy teplota v dopoledních hodinách dosáhne alespoň 15 °C.

Chemické ošetření se provádí od fáze žlutého poupěte, často se ošetřuje jedním postřikem společně s blýskáčkem řepkovým. Při aplikaci přípravků je nutno dbát na ochranu včel.

SLUNEČNICE (RF 12-16 BBCH, tj. 2 listy (1. pár listů) vyvinutý až 6 listů vyvinuto)

V oblasti Roudnice (Račiněves) byl zjištěn první výskyt létavic **mšice makové (*Apis fabae*)** a **trásněnek (*Thysanoptera* spp.)**.

MÁK SETÝ (RF 26-30 BBCH, tj. fáze 6. pravého listu až přízemní listová růžice)

V oblasti Libochovic (Kostelec nad Ohří) byl zjištěn první výskyt **helminosporiozy máku (*Pleospora calvecens*)**.

Tamtéž byl shledán první výskyt **plísně máku (*Peronospora arborescens*)**.

V téže lokalitě pak byl zjištěn i první výskyt kolonií **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

Na Litoměřicku (Ploskvice) byly nalezeny rostliny silně poškozené žírem dospělců **krytonosce kořenového (*Stenocarus ruficornis*)**.

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 15-35 BBCH, tj. vývin prvních listů až plný prodlužovací růst (cca 25 cm))

V některých lokalitách na Žatecku (Lubenec a Vroutek, 18. 5.) došlo k **poškození mrazem**. V okrese Litoměřice byla tímto mrazem poškozena většina porostů. Ke škodám na raných odrůdách došlo i na Semilsku.

V okrese Ústí nad Labem (Svádov, 15. 5.) byl zaznamenán slabý výskyt **mandelinky bramborové (Leptinotarsa decemlineata)**. První výskyt jejích vajíček byl zjištěn v okrese Litoměřice, kde byl rovněž zaznamenán všeobecně silný výskyt u zahrádkářů.

Škodí žírem brouků i larev, při přemnožení může docházet k holožírům. Za slunečného počasí v době mezi 9-17 hod. se prochází porostem ve směru výsadby. Při každém průchodu se kontrolují řádky a zaznamenává se počet brouků nebo ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha. U porostů větších než 10 ha se prochází a prohlíží 0,2 ha. Porost je nutno projít nejméně 4 x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení. Škodlivý výskyt je udáván při překročení hranice 100 brouků nebo 140 ohnisek larev na 1 ha.

Ošetření lze průběžně provádět povolenými přípravky na ochranu rostlin.

ŘEPA CUKROVKA (RF 14-19 BBCH, tj. 4 listy /2. pár listů/ vyvinuté až 9 a více listů viditelných)

V okrese Litoměřice je patrná všeobecná retardace růstu **vlivem sucha**. Na Semilsku (Přepeře, 17. 5.) pak bylo nalezeno světlezelené zbarvení rostlin, jež bylo způsobeno déle trvajícím **chladem** ve večerních a ranních hodinách. Na Žatecku (Čeradice, 15. 5.) jsou rostliny silně **poškozeny aplikací herbicidu** z předešlého týdne.

V okrese Semily byl zaznamenán dobrý účinek kombinace herbicidů.

V oblasti Lovosic (Čížkovice, Chodovlice) jsou plochy lokálně silně zaplevelené. Je zde realizováno ošetřování proti plevelům. Na Semilsku bylo zjištěno slabé zaplevelení.

PÍCNINY

Na Žatecku byla dokončena sklizeň na senáž.

VOJTĚŠKA (RF 27-34 BBCH, tj. Ukončení prodlužovacího růstu a počátek tvorby pupat /začátek butonizace/ až plné kvetení: nejméně 50 % kvetoucích rostlin, případně na jedné rostlině více než 50% květenství plně kvetoucích)

Na Mostecku (Havraň, 17. 5.) byl instalován feromonový lapač k monitoringu obaleče vojtěškového.

Na Lounsku (Slavětín, 17. 5.) byl pozorován slabý výskyt **kyjatky hrachové (Acyrtosiphon pisum)**.

CHMEL (RF 13-26 BBCH, tj. třetí pár listů vyvinutý až šestý pár vedlejších výhonů viditelný, rostliny asi 1,5 m vysoké)

Ve všech chmelnicích je dokončeno zavádění, probíhá mechanická likvidace plevelů. Na Litoměřicku probíhá i preventivní ochrana proti plísni chmelové.

V oblasti Podbořan (Černčice, 15. 5.) byl na nově vysázené chmelnici zjištěn silný výskyt klasových výhonů **plísně chmelové (Peronospora humuli)**.

V okrese Litoměřice byl zaznamenán první výskyt nymf **mšice chmelové (Phorodon humuli)**. Na Českolipsku (Holany) byly pozorovány první slabé výskyty jejích jedinců a v oblasti Lovosic (Siřejovice) její nálet pokračuje.

Při přemnožení působí zasychání listů chmele a chmelových šištic. Zasychání a odumírání vzrostného vrcholu a výhonů. Důsledkem je snižování asimilační plochy a znehodnocení chmelových šištic. Oslabování rostlin. Výnosové ztráty 1-10 %. Přenos viróz.

Je vhodná průběžná chemická ochrana, vždy na začátku tvorby kolonií larev mšic na rostlinách chmele (na spodní straně mladých, často nerozvitých listů, zejména na návětrné straně rostlin).

V okrese Česká Lípa (Holany) byly pozorovány první slabé výskyty jedinců **pidikříška zelenavého (*Empoasca flavescens*)**.

První výskyt **svilušky chmelové (*Tetranychus urticae*)** byl zaregistrován na Litoměřicku (Liběšice).

Na chmelu saje sviluška na spodní straně listů, na kterých se zpočátku objevují žlutavé, difuzní skvrnky, ty se rychle zvětšují a listy žloutnou, až červenají (tzv. měděnka listů). Na spodní straně listů se objevuje pavučinka se sviluškami, poté napadají chmelové šištice, ty následně hnědnou a zasychají.

Z hlediska signalizace se doporučuje provést ošetření v době před květem chmele při počtu 5 svilušek na list či zjištěných puchýřích po sání svilušek do výšky 1 m. V době od počátku květu chmele je nezbytné provést ošetření již při jakémkoliv výskytu škůdce proto, aby nedošlo k poškození květu a následně i chmelových hlávek.

V oblasti Podbořan (Kaštice a Oploty, 9. 5.) bylo pozorováno poškození chmelových babek, a to pravděpodobně **fuzariózami (*Fusarium sambucinum*)**. Obdobně tomu bylo i v Petrohradě (15. 5.), kde byl odebrán vzorek a zaslán do diagnostické laboratoře k přesné determinaci.

Na Žatecku (Stekník) bylo zaznamenáno poškození některých chmelových hlav sáním **klopušek (*Miridae*)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Prakticky ve všech ovocných sadech probíhá intenzivní ochrana proti škůdcům a houbovým chorobám. Na Českolipsku byl, pravděpodobně vlivem ochlazení, ve feromonových lapačích zaznamenán značný úbytek úlovků u všech sledovaných druhů. V okrese Litoměřice došlo 18. 5. **vlivem mrazu** k poškození letorostů ořešáků.

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 71 BBA, tj. velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

V okrese Litoměřice, v oblasti Liběšic (Horní Nezly) bylo zjištěno líhnutí první generace dospělců **mery skvrnitě (*Cacopsylla pyri*)**.

Tamtéž byl zaznamenán i první výskyt **bejlomorky hrušňové (*Dasineura pyri*)**.

JABLONĚ (RF 67-72 BBA, tj. vadnutí květů, většina korunních lístků opadlá až velikost plodu do 20 mm /velikost lískového ořechu/)

V intenzivních sadech Českolipska probíhá průběžná insekticidní a fungicidní ochrana. Škodlivý výskyt sledovaných chorob a škůdců nebyl pozorován.

První výskyt **strupovitosti na listech (*Venturia inaequalis*)** byl zjištěn v okrese Litoměřice.

Patogen napadá listy, květy a plody, zcela výjimečně i letorosty. Na obou stranách čepelí listů vznikají sazovité různě velké skvrny. Postižená místa nekrotizují a silně napadené listy opadávají. Obdobně skvrny i na květech a plodech. Silně napadené květy a malé plody opadávají. Na větších plodech různě velké a utvářené šedočerné skvrny, v důsledku nestejněho růstu postižených a zdravých pletiv dochází k deformacím a praskání plodů. Následně jsou postižené plody napadány hnilobami.

Ochranu je možno provádět preventivně nebo kurativně na základě sledování průběhu infekcí, příp. jako kombinaci obou systémů. Při preventivní ochraně ošetřujeme průběžně po celou dobu nebezpečí primárních infekcí. Podle lokality a podmínek ošetřujeme od vyrašení do června, v intervalu 5 - 14 i více dní. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak, intenzitu růstu (v období maximální intenzity růstu vývoj 2 - 3 listů týdně) a možnosti použitého fungicidu. Maximální intenzita ochrany musí být v období největšího nebezpečí infekcí (od fenofáze růžového poupěte do cca 1- 2 týdnů po odkvětu). Racionální prevence zohledňuje důsledně průběh počasí. Za suchých period se neošetřuje a ošetří se až před předpokládanou změnou počasí (deštěm). Pokud nastane neočekávaný déšť (proběhne infekce) ošetříme kurativně. Při kurativní (postinfekční) ochraně ošetřujeme až po splnění podmínek pro infekci.

Tento systém vychází z poznání vztahu mezi dobou ovlhčení, teplotou a infekcí (Mills, 1951, La Plant, Jones, 1980). K ošetření musí být použity kurativně působící fungicidy, při důsledném dodržování doby kurativní účinnosti.

Na Litoměřicku byl na náchylných odrůdách zaznamenán všeobecně silný výskyt **padlí jabloně (Podosphaera leucotricha)**.

Bělavé moučnaté povlaky na letorostech, listech, květech a mladých plodech. Povlaky jsou tvořeny podhoubím, na němž se na konidioforech diferencují konidie. Padlí jabloňové je povrchový parazit, do pletiv hostitele pronikají haustoria, která zajišťují výživu houby. V důsledku poškození a odumírání povrchových buněk se postižené části zbarvují šedozeleně, dochází k redukci růstu a k deformacím až zasychání letorostů a listů. Na napadených plodech se projevuje nápadná síťovitá rzivost, která je patrná až do sklizně. Při sekundární infekci vyvinutých listů vznikají světle zelené neohraničené skvrny, obvykle jen s nenápadným porostem podhoubí, dochází k mírným deformacím listů.

Chemická ochrana je nezbytná především u náchylných odrůd na lokalitách pravidelného výskytu. Poprvé se ošetřuje v období těsně před, či na počátku sekundárního šíření choroby (1-2 týdny před květem) a dále dle potřeby až do července. Interval mezi postřiky by měl zohlednit infekční tlak (vhodnost podmínek pro šíření a skutečný výskyt) a možnosti použitého fungicidu (7-14 dnů). Převážná část fungicidů používaných proti strupovitosti jabloně je účinná také na padlí jabloňové.

V okrese Litoměřice, v oblasti Libochovic (Klapý) byl objeven lokální ohniskový výskyt **štítenky čárkovité (Lepidosaphes ulmi)**.

Na Lovosicku (Kamýk u Lovosic) byl zjištěn silný výskyt **vlnatky krvavé (Eriosoma lanigerum)**.

V létě na větvích a na starém dřevě jabloní husté bílé vločkovité povlaky, pokrývající kolonie mšic. Po rozmáčknutí tvoří červenou kaši. Na větvích a kořenech rozmanitě utvářené malé nádory později infikované různými houbami. Větve se deformují a odumírají.

Nejvhodnějším termínem k ošetření je období myšího ouška, kdy za teplých dnů mšice opouštějí zimní úkryty a vylézají po kmenech do korun stromů. Později se jabloně ošetřují při zjištění deseti a více kolonií vlnatky krvavé na 100 letorostech. Ošetření se podle potřeby opakuje. Doporučuje se do postřikové kapaliny přidat smáčedlo. Jabloně musí být přípravkem dokonale ošetřeny. Jakékoliv rány na jabloních mají být ošetřeny.

V okrese Semily (Žernov, 15. 5.) byl ve feromonových lapačích zjištěn první slabý nálet **obaleče jablečného (Hopllocampa testudinea)**. Jeho slabý výskyt byl zaznamenán i v okresech Chomutov (Jirkov, 17. 5.) a Litoměřice (Kamýk u Litoměřic a Klapý). Jako střední byl shledán jeho výskyt v okrese Děčín (Březiny u Děčína, 15. 5.) a silný pak v okrese Děčín (Malšovice, 18. 5.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 10. 5. do 15. 9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Slabý výskyt **obaleče jabloňového (Hedya nubiferna)** byl zjištěn ve feromonových lapačích na Chomutovsku (Jirkov, 17. 5.), na Litoměřicku (Kamýk u Litoměřic a Klapý) a dále na Mostecku (Vtelno, 17. 5.).

Sledování letu dospělců obaleče jabloňového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Termín larvicidního ošetření je podle signalizace cca 7 - 12 dní po vrcholu letové vlny.

Dospělci **obaleče zimolezového (*Adoxophyes orana*)** byli uloveni ve feromonových lapačích na Mostecku (Vtelno, 17. 5.) a Semilsku (Žernov, 15. 5.) v počtech, jež odpovídají slabému výskytu.

Sledování letu dospělců obaleče zimolezového do feromonových lapáků se provádí 2 x týdně od 1. 5. do 15. 9.

Na housenky 1. generace je nutné provést larvicidní ošetření v době maxima líhnutí (při >5 motýlů/lapák za 1 týden). Je-li let rozvleklý a nezaručuje-li délka reziduální účinnosti 1. aplikace dostatečnou spolehlivost, provedeme ještě 1 zásah.

První výskyt **obaleče zahradního (*Archips podanus*)** byl ve feromonových lapačích zjištěn na Mostecku (Vtelno, 17. 5.).

V téže lokalitě byl zaznamenán i první výskyt larev **květopasa jabloňového (*Anthonomus pomorum*)**.

Peckoviny

BROSKVOŇ (RF 69-72 BBA, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 20 mm)

Na Mostecku (Vtelno, 17. 5.) byl zjištěn střední výskyt **kadeřavosti broskvoně (*Taphrina deformans*)**. Ta byla zjištěna i v okrese Semily (v oblasti Turnova, 18. 5.) u drobných pěstitelů – zahrádkářů.

Za příznivých podmínek pro infekce může dojít k napadení a zničení převážné části listů a k významnému poškození letorostů. Následně opadávají malé plody. V důsledku redukce listové plochy dochází k nepříznivému ovlivnění diferenciaci květů. Dřevní části silně poškozených stromů hůře vyžívají a mohou být poškozeny při přezimování.

Základní je ošetření v období nalévání pupenů. K tomuto prvnímu a základnímu ošetření jsou nejvhodnější měďnaté fungicidy. Vykazují vysokou účinnost a současně omezují napadení dřevních částí bakteriemi z rodu *Pseudomonas* a houbami, především z rodu *Leucostoma*. Dojde-li však po vyrašení k ochlazení, které zpomalí počáteční vývoj hostitele a prodlouží infekční období, je nutno ošetření podle potřeby 1-2 x opakovat v intervalu 7-10 (14 dní). Pozdější ošetření než v období těsně před květem je v našich podmínkách zcela zbytečné.

ŠVESTKA (RF 69-71 BBA, tj. konec kvetení, všechny korunní lístky opadlé, velikost plodu pod 5 mm až velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

V okrese Semily (Troskovice, 14. 5.) pokračuje nálet **obaleče švestkového (*Cydia funebrana*)** do feromonového lapáku.

TŘEŠEŇ (RF 71 BBA, tj. velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

První výskyt **vrtnule třešňové (*Rhagoletis cerasi*)**, byl zaznamenán na žlutých lepových deskách v okresech Chomutov (Jirkov, 17. 5.) a Litoměřice (Slatina).

Ošetření proti imágům vrtnule třešňové je signalizováno v době zvýšeného náletu imág na tyto fólie a ošetření proti vajíčkům a larvám se signalizuje v době maxima vykladení vajíček nebo na začátku líhnutí larev, tj. asi 14-17 dní po začátku výletu imág, udržuje-li se maximální teplota nad 17 °C. Poklesne-li teplota pod tuto hranici, oddálí se ošetření o počet dní s nižší maximální teplotou. Použijí se larvicidní a ovicidní přípravky za předpokladu přesného dodržení ochranných lhůt. Ošetření insekticidem s hloubkovým účinkem se provede pouze při zjištění nejméně 2 vajíček a larev na 100 náhodně odebraných plodů (nepočítat prázdné vpichy do plodů bez vajíček).

VIŠEŇ (RF 71 BBA, tj. velikost plodu do 10 mm, opad plodů po květu)

Na Mostecku (Vtelno, 17. 5.) byl na koncích letorostů zjištěn střední výskyt **mšice třešňové (*Myzus cerasi*)**.

Na konci letorostů jsou hnízda pokroucených a svinutých, medovicí pokrytých listů. Na jejich spodní straně kolonie černých lesklých mšic. Pokřivené a usychající letorosty. Bezkrídle živorodé samičky mají okrouhlý tvar. Jsou 1,8-2 mm dlouhé, silně vypouklé, černé a lesklé. Vajíčka jsou nejprve žlutozelená, později černá.

Ošetření v období po odkvětu je vhodné při zjištění alespoň pěti kolonií mšice třešňové na 100 letorostech.

Drobné ovoce

JAHODNÍK (RF 61-65 BBCH, tj. počátek kvetení: rozkvetlý první květ /A nebo primární květ/ až plný květ /B nebo sekundární a C nebo terciární květy otevřené/, první korunní lístky opadlé)

Pěstitel jahodníku (Sempra Turnov s.r.o.) je nucen, v důsledku nedostatku vláhy, zavlažovat loňskou výsadbu vodou dováženou cisternami.

RYBÍZ (RF 72 BBCH, tj. vytvořeno 20% plodů)

V okrese Litoměřice v oblasti Úštěka (Horní Nezly) je prozatím zatím bez výskytu chorob a škůdců.

RÉVA VINNÁ (RF 55 BBCH, tj. květenství se zvětšuje, jednotlivé kvítky dosud hustě nahloučené)

V okrese Litoměřice (Velké Žernoseky, ale i jinde, 18. 5.) došlo vlivem mrazu k poškození letorostů.

Tamtéž bylo zjištěno i poškození listů původce plstnatosti révy vinné vlivem révovým (Colomerus vitis).

V okrese Most (Čepirohy) je i nadále zjišťován slabý výskyt obalečika jednopásého (Eupoecilia ambiguella).

Ošetřuje se za 7-8 dní po vyvrcholení letu 1. nebo 2. generace. Proti 1. generaci se ošetřuje jen zcela výjimečně při malé násadě květenství (poškození mrazem, špatná diferenciací) a mimořádně silném výskytu motýlů ve feromonových lapačích. Ošetření proti 2. generaci je účelné zpravidla tehdy, když se při začátku hromadného letu zjistí při 2 až 3 denním intervalu 8 -10 dospělců obaleče jednopásého nebo obaleče mramorovaného v průměru na jeden lapač. Trvá-li let motýlů delší dobu (za chladného, deštivého a větrného počasí), je možno ošetření proti 2. generaci zopakovat s přihlédnutím k délce doby účinnosti použitého insekticidu.

ZELENINA

V okrese Litoměřice došlo 18. 5. vlivem mrazu k poškození okurek, papriky a rajčat. Ke škodám na zelenině (především na rajčatech) došlo i na Semilsku.

OKRASNÉ DŘEVINY

V okrese Litoměřice došlo 18. 5. vlivem mrazu k poškození letorostů okrasných dřevin.

JALOVEC

První výskyt rzi hrušňové (Gymnosporangium sabinae) byl zjištěn v okrese Děčín (Březiny u Děčína, 14. 5.) na větvíčkách jalovce u zahrádkářů.

Na Mostecku (Havraň, 17. 5.) byl ve veřejné zeleni na hlohu zjištěn první výskyt housenek bekyně zlatořitné (Euproctis chrysorrhoea).

BRSLINY

Silný výskyt předivky brslenové (Yponomeuta cagnagella) byl zjištěn na několika keřích v městské zeleni v okrese Teplice (Soběchleby, 15. 5.).

V okrese Litoměřice byl zaznamenán konec přeletu **mšice makové (*Aphis fabae*)** z brslenů. V oblasti Postoloprť (16. 5.) 100 % populace opustilo zimoviště.

OSTATNÍ

Ve světelném lapači na Českolipsku (Jestřebí, 11. 5.) byl ze sledovaných motýlů dosud zaznamenán úlovek pouze jedné **osenice vykřičnickové (*Agrotis exclamatoris*)**. V tomto období došlo k výraznému poklesu úlovků a vyskytly se i dny s nulovým záchytem.

V celém okrese Česká Lípa je ve volné přírodě, u malopěstitelů a na neošetřovaných lokalitách, viditelné poškození mladých listů ovocných stromů, okrasných rostlin a dřevin, sáním, způsobeným velkým počtem **mšic (*Aphididae* sp.)**.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Ing. Aleš Janeček